

2023_Anul Aurel C. POPOVICI (XLVIII): mitul „drăguțului de împărat”!

- un bătrân ursuz, conservator și suspicios?

- un spirit violent, reacționar și autocratic! - între două „pietre de moară”?

tribunism	 A.C. Popovici	 VIRIBUS UNITIS	Uniți întru putere istorie unică!	Francisc Iosif I 1830 1916
șagunism	mitul „drăguțului de împărat” Aranjamentul dualist din 1867 era mândria domniei sale!			un bătrân ursuz, conservator și suspicios?
Aurel C. Popovici	Ticălosul bătrân, egoistul acesta mărginit, cu dualismul lui, își va îngropa monarhia!			
	Ce mi-ar păsa dacă nu ar fi vorba de viitorul neamului nostru?!			
	EUROPA - țărâmul de lupte pentru predominare între slavi și germani?			
TRIBUNA 1884	ne găsim între ei ca între două „pietre de moară”?			
	Anul tribunistului Aurel. C. Popovici			

La începutul sec. al XX-lea, imperiul austro-ungar era condus de dinastia habsburgilor, care avea o vechime de peste șase secole, perioada 1278 - 1918 reprezentând o „istorie unică în concernul european”. Istoricii dr. Vasile Crișan prezintă succint istoria acestui imperiu: «Împărați ai Sfântului Imperiu Roman de Națiune Germană, implicați în întreaga istorie europeană a evului mediu, Casa de Habsburg a dominat în mileniul recent încheiat destinele popoarelor din centrul și sud-estul Europei. Urâți sau adulați, stigmatizați de lunga ereditate sau transfigurați în legende, habsburgii au reprezentat, înainte de toate, o realitate istorică. Pe parcursul existenței lor, și-au asumat o seamă de „misiuni istorice” cu care au căutat să se identifice și de pe urma cărora au știut să profite cu un remarcabil aplomb diplomatic. Stăvilirea expansiunii otomane spre centrul Europei și, apoi, gestionarea moștenirii sale în sud-estul european, au reprezentat, în secolele XV-XIX, astfel de coordonate ale politicii externe habsburgice, pentru ca, spre amurgul său, Imperiul să-și aroge rolul de protector al naționalităților din arealul central - european în fața tendințelor panslaviste și pangermane. Aripile vulturului bicefal s-au întins, treptat, și asupra românilor, în contextul luptelor purtate cu Imperiul Otoman. La început a intrat în hotarele Imperiului Habsburgic Transilvania, cu părțile recucerite de la turci din Banat, care, prin Diploma Leopoldină din 4 decembrie 1691, au constituit Principatul Transilvaniei ca nouă perlă la Coroana imperială a habsburgilor. Ulterior, apetitul lor expansiv s-a întins și asupra Bucovinei (1775).

Din păcate pentru românii din principat, aceeași Diplomă Leopoldină consacra stările de lucruri moștenite: sistemul privilegiilor celor trei națiuni politice (unguri, secui și sași) și a celor patru religii recepte (catolică, luterană, calvină și unitariană). Pentru românii ortodocși - nimic nou sub soare. Poate puțină speranță indusă de ofensiva catolicismului în fluxul european al contrareformei, care, acorda unele drepturi românilor care îmbrățișau religia greco-catolică. Acest orizont de speranță și așteptare al națiunii române a constituit, pe întreg parcursul domniei habsburgilor, o monedă de schimb în balanța raporturilor acestora cu nobilimea maghiară așezată pe poziții centrifuge. Reformele Mariei Tereza (1740-1780) și cele ale fiului său, Iosif al II-lea (1780-1790), repede abandonate după moartea sa, au consolidat **mitul „drăguțului de împărat”** în sânul poporului român din monarhie. Martiriul lui Horea, Cloșca și Crișan, **„Suplex Libellus Valachorum”**, sacrificiile de la 1848-1849, cu o mulțime de promisiuni neonorate sau amânate, au reprezentat, atât repere ale constituirii națiunii române moderne, cât și factori ai erodării treptate a încrederii românilor în Casa de Habsburg. **Rolul habsburgilor în viața poporului român este încă o problemă istorică controversată și departe de a fi analizată în profunzimea ei de către istoriografia românească.**

La data apariției **„Statelor Unite ale Austriei-Mari (1906)”**, Francisc Iosif, împăratul Austro-Ungariei, avea 75 de ani și domnea peste popoarele sale din 1848. O domnie lungă, presărată de drame familiale, atentate, înfrângeri militare și deziluzii. Viața l-a transformat într-un **bătrân ursuz, conservator și suspicios**. La Curte a menținut un ceremonial rigid, de sorginte spaniolă, opac la orice inovații și încercări de modernizare. Aranjamentul dualist din 1867 era mândria domniei sale.

Alianța Coroanei cu germanii din Austria și cu maghiarii din răsăritul monarhiei i-au dat iluzia stabilității imperiului.

De la moartea lui Andrei Șaguna nici un fruntaș al națiunii române nu a mai trecut pragul saloanelor imperiale de la Schönbrunn și Hoffburg. Chiar și impunătoarea delegație a memorandiștilor n-a putut să ajungă decât în antecamera împăratului. Vocile naționalităților marginalizate de dualism erau estompate de sufocantul birocratism imperial, de muzica balurilor de la Curte și de strălucirea paradelor militare ce întrețineau în anturajul împăratului iluziile de mare putere europeană.

Nu spre bătrânul împărat se îndreptau speranțele lui Aurel C. Popovici de a salva monarhia prin federalizare și de a asigura națiunii sale un cadru propice pentru emancipare și prosperitate. Monarhului îi era teamă de nou, de inovații, Francisc Iosif respingea ideile. Îi lipsea încrederea în proprii săi supuși. Nu făcea concesii nici din teamă nici din convingere. Moștenitorul tronului, credea Aurel C. Popovici, este omul chemat să-i pună în practică ideile. Acesta era **arhiducele Franz Ferdinand** (1863-1914). Ajunsese în această poziție în ierarhia imperială după dispariția prematură a lui Rudolf, unicul fiu al lui Franz Iosif, în cunoscuta tragedie de la Mayerling (30 ianuarie 1889) și după moartea tatălui său, arhiducele Karl Ludwig, cauzată de o dizenterie contractată în timpul unui pelerinaj la Ierusalim (1896). Alexandru Vaida-Voevod a fost martorul nemijlocit al frământărilor lui Aurel C. Popovici legate de soarta monarhiei: **„Cine și cum să facă acțiunea de salvare?”** - clama Popovici, continuând: „Toată nădejdea mea e, conform informațiilor ce le am, că Francisc Ferdinand, nu numai că este singurul om care-și dă seama de situația monarhiei, ci că își înțelege datoria și misiunea de a încerca salvarea ei. Am informații precise. **Ticălosul bătrân, egoistul acesta mărginit, cu dualismul lui, își va îngropa monarhia.**

Ce mi-ar păsa dacă nu ar fi vorba de viitorul neamului nostru?! Dar Europa fără monarhia aceasta va fi tărâmul de lupte pentru predominare între slavi și germani. Și noi românii ne găsim între ei ca între două „pietre de moară”.

Regăsim în acest strigăt deznădăjduit, nu numai caracterul năvalnic al lui Aurel C. Popovici ci și chintesența gândirii sale politice pe care o expunea, la cine voia să-l asculte, cu verva sa unică, cu temperamentul său vulcanic și cu forța irezistibilă a individualității sale copleșitoare” - își amintește Alexandru Vaida-Voevod. Cui îi încredința Aurel C. Popovici himerele sale? Personalitatea arhiducelui Franz Ferdinand apare, în perspectiva istoriei, deosebit de controversată chiar și din relatările celor care l-au cunoscut nemijlocit. (...) Un alt apropiat al arhiducelui, contele Czernin, ambasador al Austro-Ungariei la București până la intrarea României în război, recunoștea în memoriile sale: „E greu să-l caracterizezi pe arhiduce, scurt și totuși complet. Era mult mai complicat decât puteai crede dacă-l cunoșteai superficial. Nu era prost, dar nu era nici un spirit mare, nu era om cu concepții largi; felul lui de inteligență se putea caracteriza mai curând prin cuvântul **șiretenie** (s.a.). Principalele neajunsuri ale caracterului principelui moștenitor erau, în concepția lui Czernin, nesinceritatea și neîncrederea în tot anturajul său.

Și Vaida-Voevod ne-a lăsat o descriere a arhiducelui Franz Ferdinand, sub impresia primei audiențe pe care i-a acordat-o, la palatul Belvedere, în 28 februarie 1907: „Bărbat voinic, cu mișcări mlădioase, rezultatul vădit al unei educații fizice îngrijite, efectul căreia se imprimase fiecărui reflex și mișcări. Mimica vie a feței întovărășea gesturile elegante, rotunde. Ochiul era de un albastru atât de deschis, încât plăcile fotografice nu puteau prinde acest mizeriu (amănunt - n.n.) ... Când însă vorbea, stând față în față cu tine, acești ochi primeau o vioiciune deosebită”. Privindu-l cu simpatie, Alexandru Vaida-Voevod vedea în arhiduce imaginea lui Iosif al II-lea. Și Vaida Voevod îi recunoaște arhiducelui manifestările religioase exagerate, puse pe seama educației în tradiția catolică a familiei de Habsburg, inteligența mediocră și caracterul duplicitar. Unii istorici l-au receptat drept **un spirit violent, reacționar și autocratic, care detesta liberalismul și democrația. În tradiția propriei familii a fost perceput drept un caracter ascuns, consecvent, spirit încăpățânat și independent**».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2023-anul-a-c-popovici-xlviiii-mitul-dragutului-de-imparat-un-batran-ursuz-conservator-si-suspicios-un-spirit-violent-reactionar-si-autocratic-intre-doua-pietre-de-moara-173119.html>

În: *Tribuna*, 27 noiembrie 2023